

Літературний твір

**ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ
ГЛОСАРІЙ ДО ТЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ**

*Купенко Олена Володимирівна,
Степанов Віталій Валерійович,
Козинцева Тетяна Олександрівна*

Суми-2022

Зміст

ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ.....	3
СТІЙКИЙ	3
СТІЙКІСТЬ.....	3
СОЦІАЛЬНА СТІЙКІСТЬ	4
СІМЕЙНА СТІЙКІСТЬ	5
НАЦІОНАЛЬНА СТІЙКІСТЬ	6
СТАЛІСТЬ	6
ВРАЗЛИВІСТЬ	7
МОДЕЛЬ ВИКЛИКІВ VS МОДЕЛЬ ШКОДИ	9
ШКАЛА СТІЙКОСТІ	10
КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОГО СТАРІННЯ	12
ДОКУМЕНТИ, ДОТИЧНІ ДО ТЕРМІНУ «СТІЙКІСТЬ»	13
КОНЦЕПЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ СТІЙКОСТІ	13
ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	13
ЗАГАЛЬНЕ КЕРІВНИЦТВО ООН З РОЗБУДОВИ СТІЙКОСТІ.....	15
ДЖЕРЕЛА ТЛУМАЧЕНЬ ТЕРМІНІВ.....	17
ВЧЕНІ, ПРАЦІ ЯКИХ ДОЗВОЛЯЮТЬ ПОГЛИБИТИ РОЗУМІННЯ ЧИННИКІВ РОЗВИТКУ СТІЙКОСТІ.....	24

ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

СТІЙКИЙ (RESILIENT)

Той, який здатен через навчання та опір справлятися з кризовими ситуаціями невизначеності, використовуючи доцільні методики дій (Obrist et al., 2010).

СТІЙКІСТЬ (RESILIENCE)

Здатність динамічної системи відновлюватися після протидії значному впливу, що загрожує її стабільності, існуванню чи розвитку. Стійкість може стосуватися будь-яких систем: внутрішніх (імунна та серцево-судинна системи), цілісних (організм), групових (сім'я, громада, екосистема) (Masten, 2012).

Можливість поглинати раптові зміни, тобто управління неочікуваними ситуаціями і їхнє владнання (Adger, 2000).

Кількість порушень, які система може поглинути в незмінному стані. Рівень здатності системи до самоорганізації (на противагу відсутності організації або вимушеної організації під дією зовнішніх факторів). Розбудова і нарощування

системою можливостей навчання і адаптації (Glavovic, 2002).

Здатність окремих осіб, сімей, установ, міст, громад, систем, спільнот, націй тощо до попередження, протистояння, поглинання, пристосування, реагування та адекватного і ефективного відновлення під дією ризиків. Водночас, зберігається допустимий рівень функціонування без позбавлення довгострокової перспективи на сталий розвиток, мирне і безпечне існування, правопорядок і загальний добробут (СЕВ, 2017).

СОЦІАЛЬНА СТІЙКІСТЬ (SOCIAL RESILIENCE)

Способи взаємовідношень людей в соціальному оточенні, їхні міжособистісні ресурси та можливості, загальний груповий капітал (Vigoda-Gadot et al., 2022).

Продукт різнорівневої планованої підготовки у відповідь на потенційну небезпеку, спонтанна або цілеспрямована адаптація до небезпеки (включно з допомогою та порятунком) (Pelling, 2003).

Здатність людей акумулювати капітал, щоб не лише справлятися з неблагополучними чинниками та

пристосовуватися до них, але й шукати, створювати та розвивати джерела компетентності у якнайкращому подоланні загроз індивідуального, групового та організаційного характеру (Obrist et al., 2010).

Як зазначають Keck & Sakdarolpak (2013), є три здібності соціальної стійкості: подолання, адаптація, трансформація. Існує чотири критерії для прояснення значення цих трьох здібностей:

- перший критерій – відповідь на ризики із проявою очікуваних та фактичних дій;
- другий критерій – часовий діапазон. Діяльність у континуумі коливається між невідкладністю з короткотерміновим міркуванням та детально прорахованими, довготривалими і виваженими заходами;
- третій критерій – ступінь змін у соціальних структурах;
- четвертий критерій – наслідки.

СІМЕЙНА СТІЙКІСТЬ (FAMILY RESILIENCE)

У рамках сімейної стійкості системою розглядається сім'я як єдине ціле. Відповідно, аналізуються можливості адаптації, налаштування, відновлення та зміцнення перед обличчям чинників, що загрожують вдалому функціонуванню сім'ї

(Martin et al., 2015).

Hawley & DeNaan (1996) дали основне визначення стійкості сім'ї як шляху, якого дотримується сім'я, адаптуючись і процвітаючи перед лицем стресу, як у сьогоднішні, так і з часом. Стійкі сім'ї позитивно реагують на ці умови унікальними способами, залежно від контексту, рівня розвитку, інтерактивної комбінації факторів ризику та захисту, а також загального світогляду сім'ї.

НАЦІОНАЛЬНА СТІЙКІСТЬ (NATIONAL RESILIENCE)

Здатність нації протидіяти кризовим ситуаціям без руйнування її структури (Callueng et al., 2020).

СТАЛІСТЬ (SUSTAINABILITY)

Довгострокова життєздатність спільноти, соціальних інститутів або суспільної практики. Це форма етики між поколіннями, за якої екологічні та економічні дії, вжиті нинішніми людьми, не зменшують можливості майбутніх людей насолоджуватися подібним рівнем багатства, корисності чи добробуту (Britannica).

ВРАЗЛИВІСТЬ (VULNERABILITY)

Фізична, економічна, політична або соціальна чутливість чи схильність громади до зазнання шкоди у разі прояву дестабілізаційних чинників природного або антропогенного походження (Cardona, 2006).

Відповідно до Програми розвитку ООН (2004), вразливість є людським станом або процесом як наслідок дії фізичних, соціальних, економічних та екологічних чинників, що впливає на добробут та визначає шкоду, завдану небезпечним феноменом або ризиком його прояву.

Можливість ризику проявлення небезпечних подій біофізичного та соціального характеру (Cutter et al., 2003).

На думку Cannon (1994, 2008), вразливість є рисою окремих осіб або груп, котрі населяють певний природний, соціальний або економічний простір. У цих рамках вони диференціюються за їхньою мінливою соціальною позицією на більш або менш вразливі суб'єкти. Як комплексна характеристика, вразливість формується через поєднання класових, гендерних та етнічних факторів.

Вразливість можна визначити з точки зору

п'яти компонентів, які охоплюють усі аспекти ризику від стихійних лих: 1) міцність і стійкість засобів до існування; 2) добробут і базовий стан; 3) самозахист; 4) соціальний захист; 5) управління. Розриви між ними призводять до зростання вразливості.

Основними детермінантами засобів до існування є:

– кількість і якість активів (капіталів), якими володіє особа або має до них доступ, особливо для забезпечення продуктивної та прибуткової діяльності та/або самозабезпечення (натуральне господарство);

– доступ до зайнятості або інших можливостей отримання доходу за відсутності виробничих активів.

Факторами, що сприяють добробуту, є: стан харчування; фізичне здоров'я; психічне здоров'я; безпека особистості. Вони в основному визначаються: міцністю засобів до існування; безпекою та відсутністю стресу, що значною мірою також пов'язано з управлінням.

В ідеалі метою має бути самозахист, хоча багато людей вразливі саме тому, що вони не мають засобів до існування, які дозволяють «купити» адекватні заходи безпеки. Спільнота може грати певну роль у забезпеченні мереж навичок і знань, які сприяють самозахисту. Однак, у більшості ситуацій самозахист, імовірно, буде дуже індивідуальним

процесом. Там, де він неадекватний – через відсутність доходу чи мотивації, – роль соціального захисту вирішальна.

В інших ситуаціях запобіжні заходи щодо готовності до стихійних лих просто неможливі на індивідуальному чи сімейному рівні, і тому єдиний спосіб зробити це – через ширшу спільноту (яка може включати громаду).

Потрібно чітко визначати зв'язки між управлінням і вразливістю до стихійних лих, а також розуміти, які елементи вразливості та стійкості можна покращити за допомогою кращого управління (Cannon, 1994, 2008).

МОДЕЛЬ ВИКЛИКІВ VS МОДЕЛЬ ШКОДИ (CHALLENGE MODEL VS DAMAGE MODEL)

Модель викликів і модель шкоди, запропоновані Wolin & Wolin (1996), окреслюють риси, що часто проявляються в дорослих у результаті травми або стресу, які походять із сім'ї.

Модель шкоди фокусується на хворобах, адаптації, психопатологіях та дисфункції. Коли дослідники керуються моделлю шкоди, вони приймають як даність, що проблеми та хвороби будуть результатом накопичувальних наслідків дисфункції сім'ї.

Модель шкоди є односторонньою і не допомагає дорослим добре жити в сьогодні. Вона

не сприяє дослідженню чи клінічній роботі щодо потенціалу стійкості незалежно від історії дитинства.

Навпаки, модель виклику розглядає як збитки, так і виклики. Так, неблагополучна сім'я розглядається як небезпека для дитини (аналогічно до моделі шкоди), а також як можливість. Дорослі вразливі до токсичного впливу своїх батьків, і їм також доводиться відновлюватися від шкоди, експериментуючи і діючи від власного імені.

На відміну від моделі шкоди, модель виклику не передбачає передачу дисфункцій наступним поколінням. Вона радше з'ясовує стійкість і сильні сторони в індивідуумі, який зазнав дисфункції в своїй родині походження. Важливо, що описана модель не припускає і не заперечує достовірність негативних результатів, пов'язаних із нещастям, стресом і травмою. Однак, вона стверджує, що багато різних наслідків можуть відчувати у дорослому віці ті, хто був залучений у травматичні події та середовища.

ШКАЛА СТІЙКОСТІ (RESILIENCE SCALE)

Шкалу стійкості (CD-RISC) розробили Кетрін Коннор і Джонатан Девідсон як засіб оцінки стійкості (Connor & Davidson, 2003). CD-RISC базується на операційному визначенні Коннора та Девідсона стійкості, яка є здатністю відновлюватися

перед лицем труднощів. З моменту розробки в 2003 році CD-RISC була модифікована в різні форми.

CD-RISC створена, щоб покращити існуючі показники стійкості. Попередні шкали стійкості вважалися неадекватними, оскільки їм бракувало узагальнення. Зважаючи на це, CD-RISC було протестовано на різних популяціях, щоб підвищити можливість узагальнення вимірювань. Ці групи включали амбулаторних пацієнтів первинної медичної допомоги, амбулаторних пацієнтів загального психіатричного профілю, клінічне лікування тривожного розладу та два клінічні лікування посттравматичного стресового розладу.

CD-RISC складається з 25 пунктів, які оцінюються за п'ятибальною шкалою Лайкерта від 0 до 4: повна невідповідність (0), дуже рідка відповідність (1), часткова відповідність (2), постійна відповідність (3), повна відповідність (4).

25 пунктів шкали CD-RISC:

- 1) здатність адаптуватися до змін;
- 2) тісні та надійні стосунки;
- 3) допомога долі чи Бога;
- 4) здатність впоратися з усіма проблемами;
- 5) минулий успіх дає впевненість для нових викликів;
- 6) погляд на речі з гумористичного боку;
- 7) боротьба зі стресом зміцнює;
- 8) схильність до відновлення після хвороби чи труднощів;

- 9) все трапляється з якоїсь причини;
- 10) докладання максимуму зусиль, незважаючи ні на що;
- 11) здатність досягти своїх цілей;
- 12) коли все виглядає безнадійно, особа не здається;
- 13) наявність знання, куди звернутися за допомогою;
- 14) здатність зосередитися і думати чітко під тиском;
- 15) здатність брати на себе ініціативу у вирішенні проблем;
- 16) особа нелегко падає духом через невдачу;
- 17) асоціювання себе з сильною людиною;
- 18) здатність приймати непрості рішення;
- 19) здатність подолати неприємні відчуття;
- 20) здатність діяти на основі передчуття;
- 21) сильне почуття мети;
- 22) здатність контролювати своє життя;
- 23) наявність приязні до викликів;
- 24) уміння працювати, щоб досягти своїх цілей;
- 25) гордість своїми досягненнями.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОГО СТАРІННЯ (CRITERIA OF SUCCESSFUL AGING EVALUATION)

З точки зору Martin et al. (2015), критеріями оцінки успішного старіння виступають: 1) самоефективність; 2) доступ до мережі підтримки; 3) оптимізм; 4) уявні економічні та соціальні ресурси; 5) згода у стосунках; 6) емоційне вираження та спілкування; 7) емоційна регуляція.

ДОКУМЕНТИ, ДОТИЧНІ ДО ТЕРМІНУ «СТІЙКІСТЬ»

КОНЦЕПЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ СТІЙКОСТІ

Концепція забезпечення національної системи стійкості має на меті здатність держави і суспільства своєчасно ідентифікувати загрози, виявляти вразливості та оцінювати ризики національній безпеці, запобігати або мінімізувати їх негативні впливи, ефективно реагувати та швидко і повномасштабно відновлюватися після виникнення загроз або настання надзвичайних та кризових ситуацій усіх видів.

Ключовими термінами концепції є такі: «готовність», «загрози гібридного типу», «кризова ситуація», «національна система стійкості», «національна стійкість», «організаційна стійкість», «спроможність», «суб'єкти забезпечення національної стійкості», «уразливість» (Про запровадження національної системи стійкості, 2021).

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS)

Цілі сталого розвитку (ЦСР) – ключові напрямки розвитку країн, що були ухвалені на Саміті ООН зі сталого розвитку. Вони замінили Цілі

розвитку тисячоліття, термін яких закінчився наприкінці 2015 року. ЦСР ухвалені на період від 2015 до 2030 року і нараховують 17 Глобальних цілей, яким відповідають 169 завдань (Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development, 2015).

ЦСР до 2030 року виглядають наступним чином:

Ціль 1. Подолання бідності;

Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства;

Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя;

Ціль 4. Якісна освіта;

Ціль 5. Гендерна рівність;

Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови;

Ціль 7. Доступна та чиста енергія;

Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання;

Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура;

Ціль 10. Скорочення нерівності;

Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад;

Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво;

Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату;

Ціль 14. Збереження морських ресурсів;

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші;

Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути;

Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку.

Для всіх Цілей та завдань сталого розвитку передбачено, що зреалізуються вони за принципом «Ніхто не буде полишений осторонь» (Transforming

our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development, 2015).

ЗАГАЛЬНЕ КЕРІВНИЦТВО ООН З РОЗБУДОВИ СТІЙКОСТІ (UN COMMON GUIDANCE ON HELPING BUILD RESILIENT SOCIETIES)

Метою цього Керівництва (UN Common Guidance on Helping Build Resilient Societies, 2020) є усунення фрагментації та посилення узгодженості зусиль ООН із підвищення стійкості на рівні країни на підтримку цілей сталого розвитку урядів. Об'єктив стійкості є необхідною умовою для досягнення амбіцій Порядку денного сталого розвитку до 2030 року та Цілей сталого розвитку. Стійкість є червоною ниткою в трьох стовпах Організації Об'єднаних Націй: розвиток, права людини, мир і безпека.

Загальне Керівництво ООН з розбудови стійкості пропонує гнучкий підхід, який можна пристосувати до контексту та потреб країни. Воно доповнює поточні зусилля з підвищення стійкості на рівні країни шляхом усунення прогалин на шляху до більш комплексних і спільних дій. У ньому наведено довідкову інформацію про підвищення стійкості для реалізації Порядку денного до 2030 року. Це оперативне керівництво для практичного застосування на рівні країни, яке сприяє загальному розумінню стійкості на основі спільних принципів. У

документі пояснюється процес спільного створення стійкості для системи ООН та її партнерів, а також міститься набір практичних інструментів і методологій.

Завдяки консультацій було виведено поетапний підхід, який можна гнучко залучати та адаптувати для сприяння стійкості в різних контекстах та на різних рівнях розвитку країни.

ДЖЕРЕЛА ТЛУМАЧЕНЬ ТЕРМІНІВ

Про запровадження національної системи стійкості : рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року

Посилання:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/2021#Text>

Резнікова О.О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища. Київ: НІСД, 2022. 456 с.

Посилання:

https://www.marshallcenter.org/sites/default/files/files/2022-04/Reznikova_Resilience_UKR.pdf

Adger W.N. Social and ecological resilience: are they related? *Progress in Human Geography*. 2000. Volume 24. Issue 3. P. 347-364.

Посилання:

<https://doi.org/10.1191/030913200701540465>

Adopting an analytical framework on risk and resilience: A proposal for more proactive, coordinated and effective United Nations action. СЕВ, 2017. P. 11-35.

Посилання:

<https://www.unsceb.org/CEBPublicFiles/RnR.pdf>

Blaikie P., Cannon T., Davis I., Wisner B. At risk: Natural hazards, people's vulnerability and disasters.

London: Routledge, 1994. 304 p.

Посилання:

<https://doi.org/10.4324/9780203974575>

Britannica

Посилання: <https://www.britannica.com/>

Callueng C., Aruta J. J. B. R., Antazo B.G., Briones-Diato A. Measurement and antecedents of national resilience in Filipino adults during coronavirus crisis. *Journal of Community Psychology*. 2020. Volume 48. Issue 8. P. 2608-2624.

Посилання:

<https://doi.org/10.1002%2Fjcop.22438>

Cannon T. Reducing people's vulnerability to natural hazards: Communities and Resilience (research paper 2008/034). Helsinki: UNU-WIDER, 2008. 19 p.

Посилання:

<https://www.wider.unu.edu/sites/default/files/rp2008-34.pdf>

Cannon T. Vulnerability analysis and the explanation of natural disasters. *Disasters, Development and Environment*. Chichester: John Wiley, 1994. P. 13-30.

Посилання:

https://www.academia.edu/download/37232938/cannon_vulnerability_analysis.pdf

Cardona O.D. The need for rethinking the concepts of vulnerability and risk from a holistic perspective: A necessary review and criticism for effective risk management. *Mapping Vulnerability: Disasters, Development and People*. London: Earthscan, 2003. P. 37-51.

Посилання:

https://www.researchgate.net/publication/254267457_The_Need_for_Rethinking_the_Concepts_of_Vulnerability_and_Risk_from_a_Holistic_Perspective_A_Necessary_Review_and_Criticism_for_Effective_Risk_Management

Connor K., Davidson J. Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale. *Depression and Anxiety*. 2003. Volume 18. Issue 2. P. 76-82.

Посилання:

<https://doi.org/10.1002/da.10113>

Cutter S.L., Boruff B.J., Shirley W.L. Social vulnerability to environmental hazards. *Social Science Quarterly*. 2003. Volume 84. Issue 2. P. 242-261.

Посилання:

<https://doi.org/10.1111/1540-6237.8402002>

Glavovic B., Scheyvens R., Overton J. Waves of adversity, layers of resilience: Exploring the sustainable livelihoods approach. *Proceedings of the 3rd Biennial*

Conference of the International Development Studies (Network of Aotearoa, Massey University, New Zealand, 05-07 December). 2002. P. 289-293.

Посилання:

https://www.academia.edu/31207793/WAVES_OF_ADVERSITY_LAYERS_OF_RESILIENCE_Exploring_the_sustainable_livelihoods_approach

Hawley D.R., DeHaan L. Toward a definition of family resilience: Integrating life-span and family perspectives. *Family Process*. 1996. Volume 35. Issue 3. P. 283-298.

Посилання:

<https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1996.00283.x>

Hooper L.M. Individual and family resilience: Definitions, research and frameworks relevant for all counselors. *The Alabama Counseling Association Journal*. 2009. Volume 35. Issue 1. P. 19-26.

Посилання:

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ875400.pdf>

Keck M., Sakdapolrak P. What is social resilience? Lessons learned and ways forward. *Erdkunde*. 2013. Volume 67. Issue 1. P. 5-18.

Посилання:

<https://www.jstor.org/stable/23595352>

Martin A.S., Distelberg B., Palmer B.W., Jeste D.V. Development of a new multidimensional individual and

interpersonal resilience measure for older adults. *Aging and Mental Health*. 2015. Volume 19. Issue 1. P. 32-45.

Посилання:

<https://doi.org/10.1080/13607863.2014.909383>

Masten A.S., Narayan A.J. Child development in the context of disaster, war and terrorism: Pathways of Risk and Resilience. *Annual Review of Psychology*. 2012. Volume 63. P. 227-257.

Посилання:

<https://www.annualreviews.org/doi/abs/10.1146/annurev-psych-120710-100356>

Obrist B., Pfeiffer C., Henley R. Multi-layered social resilience: A new approach in mitigation research. *Progress in Development Studies*. 2010. Volume 10. Issue 4. P. 283-293.

Посилання:

<https://doi.org/10.1177/146499340901000402>

Pelling M. The vulnerability of cities: Natural disasters and social resilience. London: Routledge, 2003. 224 p.

Посилання:

<https://www.routledge.com/The-Vulnerability-of-Cities-Natural-Disasters-and-Social-Resilience/Pelling/p/book/9781853838309>

Plimmer G. et al. Resilience in public sector managers. *Review of Public Personnel Administration*. 2022.

Volume 42. Issue 2. P. 338-367.

Посилання:

<https://doi.org/10.1177/0734371X20985105>

Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development (resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015). New York: United Nations, 2015. 35 p.

Посилання:

<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/89/PDF/N1529189.pdf?OpenElement>

UN Common Guidance on Helping Build Resilient Societies (December 2020). New York: United Nations, 2020. 93 p.

Посилання:

<https://unsdg.un.org/sites/default/files/2021-09/UN-Resilience-Guidance-Final-Sept.pdf>

United Nations Development Program (UNDP). Reducing disaster risk: A challenge for development (a global report). New York: UNDP-Bureau for Crisis Prevention and Recovery, 2004. 146 p.

Посилання:

<https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/publications/Reducing%20Disaster%20risk%20a%20Challenge%20for%20development.pdf>

Vigoda-Gadot E., Cohen N., Mizrahi S. Battling COVID-19: Public personnel management, trust and social resilience during a global crisis. *Review of Public Personnel Administration*. 2022.

Посилання:

<https://doi.org/10.1177/0734371X221111479>

Wolin S., Wolin S.J. The challenge model: Working with strengths in children of substance-abusing parents. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*. 1996. Volume 5. Issue 1. P. 243-256.

Посилання:

[https://doi.org/10.1016/S1056-4993\(18\)30396-1](https://doi.org/10.1016/S1056-4993(18)30396-1)

ВЧЕНІ, ПРАЦІ ЯКИХ ДОЗВОЛЯЮТЬ ПОГЛИБИТИ
РОЗУМІННЯ ЧИННИКІВ РОЗВИТКУ СТІЙКОСТІ

ДЖЕК МЕЗИРОВ

Американський соціолог (Колумбійський
університет)

SCOPUS ID: 6507773537

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6507773537>

Наукові інтереси: трансформаційне навчання,
дезорієнтуюча дилема

Найбільш цитовані праці

Mezirow J. A critical theory of adult learning and education. *Adult Education Quarterly*. 1981. Volume 32. Issue 1. P. 3-24.

Посилання:

<https://doi.org/10.1177/074171368103200101>

Mezirow J. Perspective transformation. *Adult Education Quarterly*. 1978. Volume 28. Issue 2. P. 100-110.

Посилання:

<https://doi.org/10.1177/074171367802800202>

Mezirow J. Transformative learning as discourse. *Journal of Transformative Education*. 2003. Voluem 1. Issue 1. P. 58-63.

Посилання:

<https://doi.org/10.1177/1541344603252172>

ПАРСОНС ТАЛКОТТ

Американський соціолог (Гарвардський університет)

SCOPUS ID: 57215099924

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57215099924&origin=recordPage>

Наукові інтереси: теорія соціальних дій, структурний функціоналізм

Найбільш цитовані праці

Talcott P., Turner B. The social system. London: Routledge, 1991. 636 p.

Посилання:

<https://doi.org/10.4324/9780203992951>

НІКЛАС ЛУМАН

Німецький соціолог, філософ соціальних наук
(Білефельдський університет)

SCOPUS ID: 8953260000

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=8953260000>

Наукові інтереси: теорія систем

Найбільш цитовані праці

Luhmann N. Evolution of science. *Epistemology and Philosophy of Science*. 2017. Volume 52. Issue 2. P. 215-233.

Посилання:

<https://doi.org/10.5840/eps201752240>

Luhmann N. System as difference. *Organization*. 2006. Volume 13. Issue 1. P. 37-57.

Посилання:

<https://doi.org/10.1177/1350508406059638>

Luhmann N. The world society as a social system. *International Journal of General Systems*. 1982. Volume 8. Issue 3. P. 131-138.

Посилання:

<https://doi.org/10.1080/03081078208547442>

ІЛЛЯ ПРИГОЖИН

Бельгійський хімік (Вільний університет Брюсселя)
SCOPUS ID: 23042903500

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=23042903500>

Наукові інтереси: дослідження складних систем, що самоорганізуються

Найбільш цитовані праці

Prigogine I., Lefever R. Symmetry breaking instabilities in dissipative systems (II). *The Journal of Chemical Physics*. 1968. Volume 48. Issue 4. P. 1695-1700.

Посилання:

<https://doi.org/10.1063/1.1668896>

Prigogine I. Time, structure and fluctuations. *Science*. 1978. Volume 201. Issue 4358. P. 777-785.

Посилання:

<https://doi.org/10.1126/science.201.4358.777>

Prigogine I. et al. Thermodynamics and cosmology. *General Relativity and Gravitation*. 1989. Volume 21. Issue 8. P. 767-776.

Посилання:

<https://doi.org/10.1007/BF00758981>

ЖИЛЬ ДЕЛЬОЗ

Французький філософ (Паризький університет)

SCOPUS ID: 6507467233

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6507467233>

Наукові інтереси: тематика різони та номади

Найбільш цитовані праці

Deleuze G., Guattari F. A thousand plateaus. Capitalism and schizophrenia. London, Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005. 629 p.

Посилання:

<https://files.libcom.org/files/A%20Thousand%20Plateaus.pdf>

ФЕЛІКС ГВАТТАРІ

Французький психоаналітик, політичний активіст
(Паризький університет)

SCOPUS ID: 26037548000

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=26037548000>

Наукові інтереси: тематика різоми та номади

Найбільш цитовані праці

Deleuze G., Guattari F. A thousand plateaus. Capitalism and schizophrenia. London, Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005. 629 p.

Посилання:

<https://files.libcom.org/files/A%20Thousand%20Plateaus.pdf>

Deleuze G., Guattari F. Rhizome. *The People, Place and Space Reader*. London: Routledge, 2014. P. 403-406.

Посилання:

<https://doi.org/10.4324/9781315816852>

ЕМІЛЬ ДЮРКГЕЙМ

Французький соціолог і філософ (Паризький університет)

SCOPUS ID: 56445425500

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56445425500>

Наукові інтереси: поняття механістичної та органічної солідарності у суспільстві

Найбільш цитовані праці

Durkheim É. *Suicide: A study in sociology*. London: Routledge, 2005. 374 p.

Посилання:

<https://doi.org/10.4324/9780203994320>

Durkheim E., Mauss M. *Primitive classification*. London: Routledge, 2009. 96 p.

Посилання:

<https://doi.org/10.4324/9780203092828>

Durkheim E. Two laws of penal evolution. *Economy and Society*. 1973. Volume 2. Issue 3. P. 285-308.

Посилання:

<https://doi.org/10.1080/03085147300000014>

Durkheim E. *Professional ethics and civic morals*. London: Routledge, 2013. 228 p.

Посилання:

<https://doi.org/10.4324/9780203413432>

КІРСТЕН МАКЛІН

Австралійський дослідник (CSIRO Land and Water)
SCOPUS ID: 55418548900

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55418548900>

Наукові інтереси: атрибути соціальної стійкості

Найбільш цитовані праці

Maclean K., Cuthill M., Ross H. Six attributes of social resilience. *Journal of Environmental Planning and Management*. 2014 Volume 57. Issue 1. P. 144-156.

Посилання:

<https://doi.org/10.1080/09640568.2013.763774>

Pert P., Hill R., Maclean K. et al. Mapping cultural ecosystem services with rainforest aboriginal peoples: Integrating biocultural diversity, governance and social variation. *Ecosystem Services*. 2015. Volume 13. P. 41-56.

Посилання:

<https://doi.org/10.1016/j.ecoser.2014.10.012>

Robinson C., Maclean K., Hill R. et al. Participatory mapping to negotiate indigenous knowledge used to assess environmental risk. *Sustainability Science*. 2016. Volume 11. Issue 1. P. 115-126.

Посилання:

<https://doi.org/10.1007/s11625-015-0292-x>

МАЙКЛ КАТХІЛЛ

Австралійський еколог (університет Південного
Квінсленда)

SCOPUS ID: 6602995786

Авторський профіль SCOPUS:
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602995786>

Наукові інтереси: атрибути соціальної стійкості

Найбільш цитовані праці

Maclean K., Cuthill M., Ross H. Six attributes of social resilience. *Journal of Environmental Planning and Management*. 2014. Volume 57. Issue 1. P. 144-156.

Посилання:

<https://doi.org/10.1080/09640568.2013.763774>

Lui C., Everingham J., Warburton J., Cuthill M., Bartlett H. What makes a community age-friendly: A review of international literature. *Australasian Journal on Ageing*. 2009 Volume 28. Issue 3. P. 116-121.

Посилання:

<https://doi.org/10.1111/j.1741-6612.2009.00355.x>

Cuthill M. Strengthening the 'social' in sustainable development: Developing a conceptual framework for social sustainability in a rapid urban growth region in Australia. *Sustainable Development*. 2010. Volume 18. Issue 6. P. 362-373.

Посилання:

<https://doi.org/10.1002/sd.397>

Davis D., Banks S., Birtles A., Valentine P., Cuthill M. Whale sharks in Ningaloo marine park: Managing tourism in an Australian marine protected area. *Tourism Management*. 1997. Volume 18. Issue 5. P. 259-271.

Посилання:

[https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(97\)00015-0](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(97)00015-0)

ФРЕН НОРРИС

Американський психолог (Дартмутська медична школа Гейзеля)

SCOPUS ID: 7103215703

Авторський профіль SCOPUS:
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=7103215703>

Наукові інтереси: епідеміологія посттравматичного стресу, крос-культурні студії, мобілізація та погіршення соціальної підтримки після катастроф, психічна допомога після катастроф

Найбільш цитовані праці

Norris F.H. et al. Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities and strategy for disaster readiness. *American Journal of Community Psychology*. 2008. Volume 41. Issue 1-2. P. 127-150.

Посилання:

<https://doi.org/10.1007/s10464-007-9156-6>

Norris F.H. et al. 60,000 disaster victims speak: Part I. A review of the empirical literature (1981-2001). *Psychiatry*. 2002. Volume 65. Issue 3. P. 207-239.

Посилання:

<https://doi.org/10.1521/psyc.65.3.207.20173>

Norris F.H. Epidemiology of trauma: Frequency and impact of different potentially traumatic events on different demographic groups. *Journal of Consulting*

and Clinical Psychology. 1992. Volume 60. Issue 3.
P. 409-418.

Посилання:

<https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-006X.60.3.409>

ПИРОЖКОВ СЕРГІЙ

Український академік, професор, доктор економічних наук (Національна академія наук України, Інститут демографії та соціальних наук)

SCOPUS ID: 57214607335

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57214607335>

Наукові інтереси: національна стійкість країни, проблеми демографії

Найбільш цитовані праці

PyrozHKov S.I. National resilience of Ukraine: Strategy implementation. *Ukrainian Geographical Journal*. 2022. Volume 2. P. 3-10.

Посилання:

<https://doi.org/10.15407/ugz2022.02.003>

Пирожков С.І., Божок Є.В., Хамітов Н.В. Національна стійкість країни: стратегія і тактика випередження гібридних загроз. *Вісник Національної академії наук України*. 2021. Випуск 8. С. 74-82.

Посилання:

<https://doi.org/10.15407/vism2021.08.074>

Vallin J., Meslé F., Adamets S., PyrozHKov S. A new estimate of Ukrainian population losses during the crises of the 1930s and 1940s. *Population Studies*. 2002. Volume 56. Issue 3. P. 249-264.

Посилання:

<https://doi.org/10.1080/00324720215934>

Pirozhkov S.I. Demographic losses in Ukraine during the 1930s and 1940s. *Population (Paris)*. 1996. Volume 51. Issue 4-5. P. 1032-1040.

ХАМІТОВ НАЗІП

Український філософ, письменник, психоаналітик, член-кореспондент НАН (Національна академія наук України)

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85090374706&origin=AuthorNamesList&txGid=25f9edf0a5f5b8a12bcded4ae639dbef0&isValidNewDocSearchRedirection=false>

Наукові інтереси: національна стійкість країни, проблеми демографії

Найбільш цитовані праці

Dokuchaieva V.V., Sbitnieva L.M., Khamitov N.V., Chystiak D.O., Malaniuk N.M. Design of innovative pedagogical systems on interdisciplinary basis. *International Journal of Higher Education*. 2020. Volume 9. Issue 7. P. 267-278.

Посилання:

<http://dx.doi.org/10.5430/ijhe.v9n7p267>

Пирожков С.І., Божок Є.В., Хамітов Н.В. Національна стійкість країни: стратегія і тактика випередження гібридних загроз. *Вісник Національної академії наук України*. 2021. Випуск 8. С. 74-82.

Посилання:

<https://doi.org/10.15407/visn2021.08.074>

АСЛАМ САДЖА

Шріланкський дослідник (Південно-східний університет Шрі-Ланки)

SCOPUS ID: 57188930474

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?origin=resultslist&authorId=57188930474&zone=>

Наукові інтереси: соціальна стійкість

Найбільш цитовані праці

Saja A.M.A., Goonetilleke A., Teo M., Ziyath A.M. A critical review of social resilience assessment frameworks in disaster management. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. 2019. Випуск 35.

Посилання:

<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2019.101096>

Saja A.M.A., Teo M., Goonetilleke A., Ziyath A.M. An inclusive and adaptive framework for measuring social resilience to disasters. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. 2018. Volume 28. P. 862-873.

Посилання:

<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2018.02.004>

Saja A.M.A., Teo M., Goonetilleke A., Ziyath A.M. Assessing social resilience in disaster management. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. 2021. Volume 52.

Посилання:

<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2020.101957>

АШАНТА ГУНЕТИЛЛЕКЕ

Австралійський дослідник (Квінслендський технологічний університет)

SCOPUS ID: 6604084914

Авторський профіль SCOPUS:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?origin=resultslist&authorId=6604084914&zone=>

Наукові інтереси: соціальна стійкість

Найбільш цитовані праці

Saja A.M.A., Goonetilleke A., Teo M., Ziyath A.M. A critical review of social resilience assessment frameworks in disaster management. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. 2019. Випуск 35.

Посилання:

<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2019.101096>

Saja A.M.A., Teo M., Goonetilleke A., Ziyath A.M. An inclusive and adaptive framework for measuring social resilience to disasters. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. 2018. Volume 28. P. 862-873.

Посилання:

<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2018.02.004>

Saja A.M.A., Teo M., Goonetilleke A., Ziyath A.M. Assessing social resilience in disaster management. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. 2021. Volume 52.

Посилання:

<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2020.101957>